

Gudzisz 18.02.2019 r.

Pan Tomasz Pietras

**Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie
ul. Tama Pomorzańska 13a, 70-030 Szczecin**

Szanowny Panie Dyrektorze,
zwracamy się z prośbą o złożenie do Zarządu Województwa wniosku o ustanowienie obrębu ochronnego ryb na części obszaru Użytku Ekologicznego „Rozlewisko Kostrzyneckie”

Uzasadnienie merytoryczne:

Rozlewisko Kostrzyneckie to jedno z ostatnich wielkopowierzchniowych płytkich rozlewisk w Dolinie Odry. Siedliska tego rodzaju były przez stulecia osuszane i zamieniane na uprawne pola, łąki czy ludzkie osady. Konsekwencją tych działań jest niemal zupełny ich zanik. Niegdyś w dolinach rzecznych były one liczne i pospolite obecnie należą do tak rzadkich, że ostatnie ocalałe tego rodzaju siedliska zostały objęte najwyższymi formami ochrony. Oprócz przedmiotowego na terenie kraju znajdują się one w Biebrzańskim Parku Narodowym i PN „Ujście Warty”. Omawiane Rozlewisko Kostrzyneckie zostało objęte aż trzema formami ochrony przyrody.

Rozlewisko pełni bardzo istotną rolę dla ichtiofauny będąc miejscem jej rozrodu. Jego wielohektarowe płycizny, jako wody szybko nagrzewające się, są niezbędne i niezastąpione dla rozwoju ikry i narybku większości krajowych gatunków ryb. Odra z racji przekształcenia w drogę wodną (co ujednoliciło jej koryto w kanał) straciła takie siedliska niemal na całej długości swego biegu. Dlatego rozlewisko stanowi cel wędrówek rozrodczych ryb z Odry. Aby chronić tarlaki utworzono nawet obręb ochronny na kanale dopływowym do Rozlewiska (działka nr 320602_5.0013.241). Cel utworzenia obrębu ochronnego na dopływie jest oczywisty, przeoczono jednak samo Rozlewisko choć to ono (nie kanał) z racji wspomnianych warunków siedliskowych, jest celem wędrówek rozrodczych ryb. Rozlewisko Kostrzyneckie posiada jeszcze jedną, bardzo istotną cechę, jest stosunkowo nisko położone (3,9 m.n.p.m.) przez co jak dotąd każdej wiosny wypełnia się wodą. Ma to ogromne znaczenie w kontekście coraz cieplejszych zim i deficytu wód roztopowych, które tworzą wiosenne rozlewiska. W ciągu ostatnich kilku bezśnieżnych zim było to jedyne w dolinie Odry (!) miejsce rozlewania się wód na rozległych

powierzchniach zalewowych łąk. Z tym destruktywnym dla przyrody zjawiskiem mamy do czynienia od kilkunastu lat. Woda zalewowa staje się tak deficytowa, że np. w położonym nieopodal Parku Narodowym „Ujście Warty”, aby nie dopuścić do zaniku swej niezwykle cennej przyrody (analogicznej dla Rozlewiska Kostrzyneckiego) wybudowano specjalne groble zatrzymujące wodę. W obliczu wyżej wspomnianych zmian klimatycznych wartość przyrodnicza Rozlewiska Kostrzyneckiego rośnie. Zarówno jako jedyne w regionie tarliska jak i bardzo cennego siedliska dla wielu innych grup zwierząt (głównie ornitofauny).

Utrzymanie bieżącego statusu obrębu rybackiego umożliwia prowadzenie działalności rybackiej. Korzysta z tego dwóch rybaków. Ich aktywność polega na przegrodzeniu Rozlewiska sieciami. Ma to miejsce wiosną (statystycznie tylko wiosną jest tam dostateczna ilość wody by wpłynąć łodzią), podczas nagromadzenia tarlaków (później zostaje tylko narybek). W obliczu opisanych wyżej efektów zmian klimatycznych i trendu zaniku alternatywnych siedlisk utrzymanie statusu obwodu rybackiego ma fatalne konsekwencje dla ichtiofauny.

Ponadto należy tu zaznaczyć, iż w tym wiosennym czasie z Rozlewiska korzystają tysiące migrujących ptaków (głównie blaszkodziobe i siewkowe). Nie mając do wyboru alternatywnego miejsca koncentrują się na właśnie tu, na Rozlewisku Kostrzyneckim. Na całej trasie ich wędrówki jako miejsce żerowania Rozlewisko staje się niezastąpione (stąd ptaki lecą ku lęgowiskom, zatrzymując się dopiero nad Biebrzą, 700 km stąd). Bez dostępu do tego miejsca ptaki nie pozyskają niezbędnej do wędrówki energii. Obecność człowieka (rybaka, wędkarza) w tym czasie na Rozlewisku powoduje ich całkowite płoszenie, degradując wartość przyrodniczą Rozlewiska i generując dramatyczne położenie ptaków.

Dotychczasowe kroki podjęte w tej sprawie

W obliczu tej, wielokrotnie powtarzającej się obecności rybaków (posiadamy filmy, fotografie dokumentujące ich działalność) podjęliśmy próbę zaradzenia problemowi. Pierwsze kroki skierowaliśmy do Zespołu Parków Krajobrazowych Woj. Zachodniopomorskiego. Odtąd dalsze kroki w tej sprawie były wspólne. Spotkaliśmy się z Panem Arturem Przybylskim, komendantem Państwowej Straży Rybackiej w Szczecinie, celem ustalenia stanu prawnego korzystania z wód. Komendant odnosząc się ze zrozumieniem do sprawy zorganizował spotkanie z przedstawicielem Zarządu Spółdzielni Rybackiej „Regalica”, użytkownikiem wód Rozlewiska. Prezes Zarządu Spółdzielni, Pan Krzysztof Grzelak, po zapoznaniu się z dokumentacją (fotografie, filmy, mapy) wyraził akceptację dla potrzeby ustanowienia obrębu ochronnego. Tak więc Spółdzielnia Rybacka „Regalica”, jedyny podmiot prowadzący działalność rybacką na obszarze Rozlewiska, odnosi się ze zrozumieniem do niniejszego rozwiązania. Kolejnym krokiem było spotkanie z dyrektorem Wydziału Rolnictwa i Rybactwa Urzędu Marszałkowskiego. Sprawą

utworzenia obrębu ochronnego zainteresowani są lokalni mieszkańcy, których reprezentuje sołtys Kostrzynka, Pan Dariusz Kopij.

W sprawie wartości przyrodniczej nadodrzańskich łąk zalewowych, zagrożeń i potrzeby ich ochrony spotkaliśmy się też z Marszałkiem Jarosławem Rzepą. Efektem kilku spotkań było podpisanie listu intencyjnego w tej sprawie (w załączeniu), którego sygnatariuszami został m.in. Urząd Marszałkowski, Zespół Parków Krajobrazowych, RDOŚ w Szczecinie oraz nasza Fundacja.

Status prawny Kostrzyneckiego Rozlewiska

Rozlewisko jest objęte trzema formami ochrony przyrody, jest to „Użytek ekologiczny „Rozlewisko Kostrzyneckie”, Cedyński Park Krajobrazowy oraz Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry”. Poddana presji rybackiej jest część Kostrzyneckiego Rozlewiska obejmującego wielkopowierzchniowe rozlewisko w pobliżu Kostrzynka, działka nr 320602_5.0013.258/1 Obręb Stary Kostrzynek, Gmina Cedynia. Oraz starorzecze Odry w Siekierkach (nad którym wznosi się most kolejowy), dwie działki o nr: 320602_5.0015.247 i 320602_5.0015.280/1 Obręb Siekierki, Gmina Cedynia. Na wszystkich tych działkach Fundacja realizuje czynną ochronę przyrody, za zgodą zarządców (RDOŚ i KOWR), o czym kilka słów poniżej. Obszar wymienionych działek stanowi przedmiot niniejszego wniosku o utworzenie obrębu ochronnego ryb.

Rola Fundacji w ochronie przyrody Rozlewiska Kostrzyneckiego

Związki Fundacji z obszarem Rozlewiska sięgają lat kilkunastu a od kilku lat zostały sformalizowane. We wrześniu 2016 roku pomiędzy Fundacją a Zespołem Parków Krajobrazowych Woj. Zachodniopomorskiego podpisano porozumienie współpracy (w załączeniu), w ramach którego Fundacja zobowiązała się wspierać administrację Parku w zakresie: monitoringu przyrodniczego, realizacji zadań czynnej ochrony przyrody, reagowania na zaobserwowane szkody dla środowiska przyrodniczego.

Kolejnym działaniem wiążącym Fundację z obszarem Rozlewiska jest realizacja rozległego (geograficznie i rzeczowo) projektu realizowanego na ponad stu kilometrach doliny Odry, pomiędzy Słubicami a Bielinkiem. Projekt nosi tytuł „Ochrona lęgów fauny ptaków w Dolinie Odry poprzez tworzenie miejsc gniazdowych, zapewniających bezpieczną inkubację i wyprowadzenie potomstwa”, w ramach działania 2.4 oś priorytetowa II Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 (dzięki realizacji projektu udało się m.in. ocalić nadodrzańską populację trzech skrajnie nielicznych gatunków ornitofauny, które wcześniej przez 9 lat z rzędu całkowicie traciły potomstwo). Rozlewisko Kostrzyneckie jest jednym z obszarów działania w ramach tego projektu.

Szanowny Panie Dyrektorze, uważamy, iż powinniśmy połączyć siły w walce o dobro społeczne, w tym przypadku zadbanie o utrzymanie wyjątkowej, i rosnącej w

obliczu zmian klimatycznych, wartości przyrodniczej Rozlewiska Kostrzyneckiego. Dlatego na Pana ręce składamy niniejszą prośbę.

załączniki:

1. kopie wyciągów z rejestru gruntów wraz z mapkami,
2. kopia Porozumienia z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego,
3. kopia Listu intencyjnego,

nośnik danych (DVD) zawierający:

4. dokumentację fotograficzną rejestrującą obecność rybaków na obszarze Rozlewiska Kostrzyneckiego
5. dokumentację fotograficzną i filmową obrazującą przyrodę obszaru Rozlewiska Kostrzyneckiego

do wiadomości:

- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego ul. Starzyńskiego 3-4, 70-506 Szczecin
- Wydział Rolnictwa i Rybactwa, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego ul. Starzyńskiego 3-4, 70-506 Szczecin
- Wicemarszałek Jarosław Rzepa, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego ul. Korsarzy 34, 70-540 Szczecin
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin
- Komenda Wojewódzkiej Straży Rybackiej ul. Jana Matejki 6B, 71-615 Szczecin
- Spółdzielnia Rybacka „Regalica” ul. Flisacza 15a, 74-100 Gryfino
- Gmina Cedynia Plac Wolności 1, 74 – 520 Cedynia